

Oikeustapauskokoelma

Asia C-291/12

Michael Schwarz
vastaan
Stadt Bochum

(Verwaltungsgericht Gelsenkirchenin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Ennakkoratkaisupyyntö — Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue —
Biometrinen passi — Sormenjäljet — Asetus (EY) N:o 2252/2004 — 1 artiklan 2 kohdan pätevyys —
Oikeudellinen perusta — Antamisenettely — Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla —
Oikeus yksityiselämän kunnioittamiseen — Oikeus henkilötietojen suojaan — Oikeasuhteisuus

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (neljäs jaosto) 17.10.2013

- Rajavalvonta, turvapaikka ja maahanmuutto — Jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittäminen — Tarkastukseen liittyviä normeja ja menettelyjä koskevat yhteiset säännöt — Jäsenvaltioiden myöntämät passit ja matkustusasiakirjat — Passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annettu asetus N:o 2252/2004 — Oikeudellinen perusta — Unionin lainsäätäjän toimivalta — Turvaominaisuuksien vahvistaminen sekä kolmansien maiden että unionin kansalaisten passeille*
(EY 62 artiklan 2 kohdan a alakohta; neuvoston asetus N:o 2252/2004)
- Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet — Valmistelumenettely — Parlamenttia ei ole kuultu — Yhteispäätösmenettelyssä annetulla uudella säädöksellä korvattu säädös — Tehoton peruste*
(EY 62 artiklan 2 kohdan a alakohta ja EY 67 artiklan 1 kohta)
- Perusoikeudet — Euroopan unionin perusoikeuskirja — Yksityiselämän kunnioittaminen — Henkilötietojen suoja — Henkilötietojen käsite — Sormenjälkien ottaminen ja säilyttäminen unionin kansalaisten passeissa — Kuuluminen mainitun käsitteen alaan — Perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa annettujen oikeuksien loukkaaminen*
(Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla; neuvoston asetuksen N:o 2252/2004 1 artiklan 2 kohta)
- Rajavalvonta, turvapaikka ja maahanmuutto — Jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittäminen — Tarkastukseen liittyviä normeja ja menettelyjä koskevat yhteiset säännöt — Jäsenvaltioiden myöntämät passit ja matkustusasiakirjat — Passien ja matkustusasiakirjojen*

turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annettu asetus N:o 2252/2004 — Sormenjälkien ottaminen ja säilyttäminen unionin kansalaisten passeissa — Yksityiselämän kunnioittaminen — Henkilötietojen suoja — Rajoittamisen edellytykset — Ei ole

(Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla ja 52 artiklan 1 kohta; neuvoston asetuksen N:o 2252/2004 1 artiklan 2 kohta ja 4 artiklan 3 kohta)

1. EY:n perustamissopimuksen IV osastoon kuuluneen EY 62 artiklan 2 kohdan a alakohdan sanamuodosta ja tavoitteesta ilmenee, että neuvosto valtuutettiin tällä määräyksellä sääntelemään Euroopan unionin ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, joilla pyrittiin toteamaan nämä rajat ylittävien henkilöiden henkilöllisyys. Koska tällainen toteaminen edellyttää välttämättä kyseisen henkilöllisyyden toteamisen mahdollistavien asiakirjojen esittämistä, neuvosto valtuutettiin EY 62 artiklan 2 kohdan a alakohdalla antamaan tällaisia asiakirjoja ja etenkin passeja koskevia normatiivisia sääntöjä.

Unionin lainsäätäjällä tällä alalla olevasta toimivallasta on yhtäältä todettava, että kyseisessä määräyksessä, jossa viitattiin enemmittä täsmennyksittä ”henkilö” tarkastuksiin, ei tarkoitettu ainoastaan kolmansien maiden vaan myös unionin kansalaisia ja näin ollen myös viimeksi mainittujen passeja.

Toisaalta on niin, että unionin kansalaisten passeja koskevien turvallisuusnormien yhdenmukaistaminen voi olla tarpeen sen välttämiseksi, etteivät niiden tekniset turvaominaisuudet yllä samalle tasolle kuin yhtenäisessä viisumin kaavassa ja kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisessä kaavassa. Unionin lainsäätäjän on näin ollen katsottava olevan toimivaltainen säätämään samanlaiset turvaominaisuudet unionin kansalaisten passeille, koska tällainen toimivalta mahdollistaa sen välttämisen, että niistä tulisi väärennyskohteita ja niitä käytettäisiin petostarkoituksiin.

(ks. 17–19 kohta)

2. Ks. tuomion teksti.

(ks. 21 ja 22 kohta)

3. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa määrätään, että jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityiselämänsä kunnioitetaan. Sen 8 artiklan 1 kappaleen mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. Yhdessä luettuina näistä määräyksistä seuraa, että lähtökohtaisesti näitä oikeuksia saatetaan loukata millä tahansa ulkopuolisen suorittamalla henkilötietojen käsittelyllä. Sormenjäljet kuuluvat kyseisen käsitteen soveltamisalaan, koska ne objektiivisesti sisältävät luonnollisia henkilöitä koskevia ainutkertaisia tietoja ja mahdollistavat heidän täsmällisen tunnistamisensa. Jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annetun asetuksen N:o 2252/2004 1 artiklan 2 kohdan soveltaminen edellyttää, että kansalliset viranomaiset ottavat asianomaisten henkilöiden sormenjäljet ja että niitä säilytetään passissa olevassa tallennusvälineessä. Tällaisia toimenpiteitä on pidettävä henkilötietojen käsittelynä ja niillä on katsottava loukattavan oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja oikeutta henkilötietojen suojaan.

(ks. 24, 25, 27, 29 ja 30 kohta)

4. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa suotujen oikeuksien, jotka eivät ole ehdottomia, loukkaamisen perustelemisesta on heti aluksi muistutettava, että passien myöntämiseen liittyvästä sormenjälkien ottamisesta ja tallentamisesta aiheutuvasta rajoituksesta on katsottava perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kappaleessa tarkoitetuina tavoin säädetyn lailla, koska näistä toimenpiteistä säädetään jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annetun asetuksen N:o 2252/2004 1 artiklan 2 kohdassa. Kyseisen säännöksen, jolla pyritään passien väärentämisen ehkäisemiseen ja niiden väärinkäytön, toisin

sanoen sen, että niitä voisivat käyttää muut henkilöt kuin niiden lailliset haltijat, estämiseen, tarkoituksena on estää etenkin henkilöiden laitton saapuminen unionin alueelle, ja sillä pyritään unionin hyväksymään yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen.

Asetuksen N:o 2252/2004 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sormenjälkien ottaminen ja tallentaminen soveltuvat kyseisellä asetuksella olevien tavoitteiden ja näin ollen sen päämäärän toteuttamiseen, jona on henkilöiden laittoman unionin alueelle saapumisen estäminen.

Vaikka menetelmä, jonka mukaan henkilöllisyys todetaan sormenjälkien avulla, ei olisikaan täysin luotettava, koska sillä ei täysin suljeta pois sitä, että maahan päästetään henkilöitä, joilla ei ole tähän lupaa, sillä vähennetään huomattavasti tällaisten maahanpääsysten riskiä suhteessa tilanteeseen, jossa kyseistä menetelmää ei käytettäisi. Se, etteivät passinhaltijan sormenjäljet vastaa kyseiseen asiakirjaan sisällytettyjä tietoja, ei merkitse sitä, että asianomaiselta henkilöltä evättäisiin automaattisesti pääsy unionin alueelle. Tällaisesta vastaamattomuudesta seuraa pelkästään, että kyseinen henkilö tarkastetaan perusteellisesti, jotta hänen henkilöllisyytensä voitaisiin varmasti todeta.

Tällaisen kohtelun tarpeellisuudesta on syytä todeta, ettei unionin tuomioistuimen tietoon ole saatettu, että olemassa olisi toimenpiteitä, joilla riittävän tehokkaasti voitaisiin myötävaikuttaa sen tavoitteen toteuttamiseen, jona on passien suojaaminen väärinkäyttöä vastaan, ja joilla samalla loukattaisiin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa tunnustettuja oikeuksia vähemmän kuin sormenjälkien ottamiseen pohjautuvalla menetelmällä. Asetuksen N:o 2252/2004 1 artiklan 2 kohdassa ei edellytetä otettuja sormenjälkiä käsiteltävän tavoin, joka menisi pidemmälle kuin kyseisen tavoitteen toteuttamiseksi on tarpeen. Kyseisen asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa täsmennetään näet nimenomaisesti, että sormenjälkiä saadaan käyttää ainoastaan passin aitouden toteuttamiseksi ja sen haltijan henkilöllisyyden varmistamiseksi, ja sen 1 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että mainitulla asetuksella varmistetaan suoja sitä riskiä vastaan, että sormenjäljet sisältäviä tietoja lukisivat henkilöt, joilla ei ole siihen lupaa, ja siinä säädetään, että sormenjäljet tallennetaan vain itse passiin, joka jää haltijansa yksinomaiseen hallintaan.

(ks. 33, 35–38, 42–45, 53, 54, 56, 57 ja 60 kohta)